

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 8017200148
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8017200148.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeníka, v právnej veci žalobcu: O. S., bytom E. Č.. XX, zastúpený JUDr. Soňou Slovjakovou, advokátkou so sídlom Slovenská č. 69, Prešov, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 05. októbra 2016 o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú sumu predčasného starobného dôchodku, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 10. októbra 2017, č. k. 3Sa/5/2017-60, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Sociálna poisťovňa, ústredie ako správny orgán prvého stupňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 01.06.2016 (ďalej aj „prvostupňové rozhodnutie“) podľa § 236 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) uložil žalobcovi povinnosť vrátiť neprávom vyplatený predčasný starobný dôchodok v celkovej sume 4.080,73 €, a to za obdobie od 01.02.2014 do 20.01.2015. Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne (ďalej len „žalovaný“) odvolanie žalobcu zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný uviedol, že predčasný starobný dôchodok bol žalobcovi priznaný od 24.01.2013, pričom výplata tohto dôchodku mu bola zastavená rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 15.07.2013 podľa § 67 ods. 5 a § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. z dôvodu, že odo dňa vzniku pracovného pomeru výplata predčasného starobného dôchodku nepatrí a súčasne bol týmto rozhodnutím poučený aj o povinnosti podľa § 227 ods. 3 druhá veta zákona č. 461/2003 Z. z. o povinnosti nahlásiť Sociálnej poisťovni, ústrediu zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich pre trvanie nároku na dávku a jej výplatu; žalobca si na základe uvedeného teda musel byť vedomý následkov vzniku povinného dôchodkového poistenia zamestnanca, pričom nesplnil jeho povinnosť ohlásiť Sociálnej poisťovni, ústrediu vznik pracovného pomeru od 01.02.2014.

2. V konaní o správnej žalobe krajský súd mal podľa bodu 39 odôvodnenia rozsudku z rozhodnutia o priznaní predčasného starobného dôchodku preukázané, že v rozhodnutí o priznaní predčasného starobného dôchodku bol žalobca dostatočne poučený o jeho povinnostiach v prípade vzniku dôchodkového poistenia a že žalobca nespĺnil svoju ohlasovaciu povinnosť.

3. V bode 30 odôvodnenia krajský súd poukázal na ustanovenie § 67 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. a mal za nesporné, že žalobcovi bolo doručené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15.07.2013 o zastavení výplaty predčasného starobného dôchodku od 08.08.2013 podľa § 67 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., lebo od 01.07.2013 bol žalobca povinne dôchodkovo poistený.

4. V bode 37 odôvodnenia rozsudku krajský súd na základe uvedeného rozhodnutia zo dňa 15.07.2013 dospel k záveru, že žalobca musel z okolností predpokladať, že v období od 08.02.2014 do 20.01.2015 sa mu predčasný starobný dôchodok vyplácal neprávom, pričom si nespĺnil jeho ohlasovaciu povinnosť.

5. Hoci krajský súd (na základe toho, že zamestnávateľ registračným listom fyzickej osoby zo dňa 03.02.2014 prihlásil žalobcu na pobočke Sociálnej poisťovne do dôchodkového poistenia ku dňu 01.02.2014) vyslovil názor o zlyhaní v systéme Sociálnej poisťovne, súčasne však poukázal na skutočnosť, že aj vzhľadom na množstvo vyplácaných dávok sociálneho poistenia je v zákone ustanovenie, ktoré ukladá každému príjemcovi predčasného starobného dôchodku, aby do ôsmich dní písomne oznámil, že nastúpil do práce tým a tým dňom.

6. Rozsudok krajského súdu bol doručený žalobcovi dňa 23.10.2017.

7. Žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) napadol rozsudok krajského súdu včas podanou kasačnou sťažnosťou. Namietal, že žalovaná vo vyjadrení k správnej žalobe uviedla, že vznik povinného dôchodkového poistenia žalobcu ako zamestnanca bol v informačnom systéme Sociálnej poisťovne zistený až pri rozhodovaní o zvýšení sumy dôchodkovej dávky podľa § 66 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.. Výplata predčasného starobného dôchodku mu bola zastavená od 08.08.2013 rozhodnutím zo dňa 15.07.2013, pričom z jeho odôvodnenia je zrejmé, že „výplata predčasného starobného dôchodku bola zastavená na základe údajov nachádzajúcich sa v informačnom systéme Sociálnej poisťovne“. Podľa názoru sťažovateľa mu teda výplata predčasného starobného dôchodku bola od 08.08.2013 zastavená z dôvodu, že sa stal dôchodkovo poisteným zamestnancom na základe vzniku pracovného pomeru a o tejto skutočnosti bola žalovaná zo strany žalobcu oboznámená. Rozhodnutie z 15.07.2013 sa nemôže týkať obdobia výplaty predčasného starobného dôchodku od 08.02.2014 do 20.01.2015, ako to konštatuje krajský súd v bode 37 rozsudku.

8. Sťažovateľ namietol, že vznik pracovného pomeru od 01.02.2014 oznámil žalovanej prostredníctvom registračného listu svojim zamestnávateľom, teda splnil svoju oznamovaciu povinnosť podľa § 227 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.. Ak v roku 2013 bola výplata predčasného starobného na základe registračného listu zamestnávateľa a teda na základe údajov v informačnom systéme žalovanej, potom za rovnakých okolností žalobca nemohol vedieť alebo predpokladať, že v roku 2014 bude žalovaná namietat nespĺnenie si jeho povinnosti. Ak žalovaná svojou chybou nerozhodla o zastavení výplaty dávky včas, zo strany žalobcu nedošlo k porušeniu § 236 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona č. 461/2003 Z. z..

9. Sťažovateľ z uvedených dôvodov žiadal, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby mu priznal náhradu trov kasačného konania.

10. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhla, aby ju kasačný súd zamietol ako nedôvodnú. Zdôraznila, že žalobca si nespĺnil povinnosť ohlásiť vznik pracovného pomeru od 01.02.2014 ako rozhodujúcu skutočnosť pre trvanie nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku. Poukázala tiež na to, že z odôvodnenia rozhodnutia z 15.07.2013 o zastavení výplaty tohto dôchodku si musel byť vedomý následkov vzniku povinného dôchodkového poistenia, uvedených v § 67 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., pričom v poslednom odseku odôvodnenia uvedeného rozhodnutia bol poučený aj o

povinnosti podľa § 227 ods. 3 zákona oznámiť Sociálnej poisťovni, ústrediu zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich pre trvanie a zánik nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku.

11. Najvyšší súd ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu v rozsahu kasačnej sťažnosti bez pojednávania a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

12. Podľa § 67 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku zaniká odo dňa jeho splátky splatnej po dni vzniku dôchodkového poistenia zamestnanca alebo povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a opätovne vzniká odo dňa nasledujúceho po dni zániku tohto dôchodkového poistenia.

13. Podľa § 227 ods. 3 veta druhá zákona č. 461/2003 Z. z. príjemca dávky je povinný do ôsmich dní oznámiť príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu.

14. Podľa § 236 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak:

- a) nespĺnil povinnosť uloženú týmto zákonom,
- b) prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila, alebo
- c) vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

15. V zmysle § 231 ods. 1 písm. b/ bodu 1. zákona č. 461/2003 Z. z. zamestnávateľ je povinný prihlásiť zamestnanca do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia.

16. Pokiaľ krajský súd v bode 39 odôvodnenia rozsudku uviedol, že z rozhodnutia o priznaní predčasného starobného dôchodku mal preukázané, že v rozhodnutí o priznaní predčasného starobného dôchodku bol žalobca dostatočne poučený o jeho povinnostiach v prípade vzniku dôchodkového poistenia, taká skutočnosť z rozhodnutia č. XXX XXX XXXX z 06.02.2013 nevyplýva; v uvedenom rozhodnutí bol žalobca poučený len podľa § 227 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o povinnosti do ôsmich dní písomne oznámiť Sociálnej poisťovni, ústrediu zmenu mena, priezviska a adresy, na ktorej sa zdržiava. Poučenie podľa § 227 ods. 3 v spojení s § 67 ods. 5 zákona v tomto rozhodnutí obsiahnuté nie je. Zo súdneho i administratívneho spisu však vyplýva, že krajský súd mal zrejme na mysli rozhodnutie z 15.07.2013.

17. V bode 37 v spojení s bodom 30 rozsudku však krajský súd správne poukázal na skutočnosť, že v rozhodnutí o zastavení výplaty predčasného starobného dôchodku zo dňa 15.07.2013 bol žalobca poučený tak o zániku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku ako aj o opätovnom vzniku nároku na výplatu tohto dôchodku podľa § 67 ods. 5 zákona.

18. Pri posudzovaní povinnosti žalobcu vrátiť neprávom vyplatené sumy predčasného starobného dôchodku z hľadiska § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. krajský súd preto dospel k správne záveru, že žalobca vedel alebo musel z okolností predpokladať, že predčasný starobný dôchodok mu bol za obdobie od 01.02.2014 do 20.01.2015 vyplatený neprávom.

19. Hoci prvostupňovým správnym rozhodnutím bola žalobcovi uložená povinnosť vrátiť neprávom vyplatené sumy predčasného starobného dôchodku za obdobie od 08.02.2014 do 20.01.2015 nielen z dôvodu podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., ale aj z dôvodu podľa § 236 ods. 1 písm. a/ tohto zákona, teda z dôvodu, že nespĺnil povinnosť uloženú týmto zákonom. Je potrebné zdôrazniť, že splnenie čo len jedného z týchto dôvodov (samostatne) má potom za následok zamietnutie správnej žaloby.

20. Ako je vyššie uvedené, rozhodnutím žalovanej v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím

bola žalobcovi uložená povinnosť vrátiť neprávom vyplatené sumy predčasného starobného dôchodku aj podľa ustanovenia § 236 ods. 1 písm. a/ zákona.

21. Výplata dôchodkových dávok, ktorou je aj predčasný starobný dôchodok, patrí podľa § 179 ods. 1 písm. e/ zákona č. 461/2003 Z. z. do pôsobnosti ústredia Sociálnej poisťovne, preto bolo povinnosťou samotného žalobcu oznámiť (ohlásiť) priamo ústrediu do ôsmich dní, že od 01.02.2014 mu vzniklo dôchodkové poistenie zamestnanca. Túto povinnosť si žalobca nesplnil a ani netvrdil opak.

22. Nebolo sporné, že zamestnávateľ zaslal Sociálnej poisťovni registračný list o vzniku dôchodkového poistenia žalobcu od 01.02.2014. Táto okolnosť však nemôže nahradiť povinnosť žalobcu podľa § 227 ods. 3 zákona oznámiť do ôsmich dní ústrediu Sociálnej poisťovne ako organizačnej zložke príslušnej na výplatu dôchodku, že od 01.02.2014 je zamestnaný u LUTO Automotive, s. r. o., teda oznámiť skutočnosť, rozhodujúcu na zánik nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku.

23. Povinnosť oznámiť skutočnosti rozhodujúce pre trvanie nároku na výplatu dávky, v danom prípade predčasného starobného dôchodku, je zákonom v ustanovení § 227 ods. 3 veta druhá zákona č. 461/2003 Z. z. jednoznačne uložená žalobcovi ako prijímateľovi dávky. Žalobca sa preto nemohol odvolávať na to, že túto povinnosť splnil prostredníctvom zamestnávateľa, ktorý si plnil povinnosť podľa § 231 ods. 1 písm. b/ bodu 1. zákona č. 461/2003 Z. z.. Nie je preto právne významné, že v minulosti vydané rozhodnutie zo dňa 15.07.2013 bolo vydané bez toho, aby vznik dôchodkového poistenia od 01.07.2013 písomne oznámil sám žalobca, iba na základe údajov, nachádzajúcich sa v informačnom systéme Sociálnej poisťovne.

24. Z uvedených dôvodov kasačný súd dospel k záveru, že krajský súd správne rozhodol, keď správnu žalobu zamietol a kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol podľa § 461 SSP.

25. Keďže sťažovateľ nebol v konaní o kasačnej sťažnosti úspešný, kasačný súd mu náhradu trov tohto konania nepriznal podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 SSP.

26. Tento rozsudok bol prijatý v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.